

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Kaupunginhallitus

Kokouskutsu ja esityslista

Aika 24.08.2026 16:00 -

Paikka Kaupungintalo, kaupunginhallituksen sali

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Kutsutut	Komu Pekka	puheenjohtaja	
	Bruneau Milla	I varapuheenjohtaja	
	Markkanen Marju	II varapuheenjohtaja	
	Putula Toni	III varapuheenjohtaja	
	Uosukainen Kimi	jäsen	
	Laakso Jetta	jäsen	
	Lindqvist Marko	jäsen	
	Aaltonen Kalle	jäsen	
	Lientola Elisa	jäsen	
	Kastehelmi Minerva	jäsen	
	Seesvaara Eero	jäsen	
	McCarron Francis	kaupunginvaltuuston pj.	
	Kari Mika	kaupunginvaltuuston I vpj.	
	Pakkanen Lasse	kaupunginvaltuuston II vpj.	
	Nieminen Mira	kaupunginvaltuuston III vpj.	
	Alho Olli	kaupunkikehitysjohtaja, esittelijä	
	Hämäläinen Veera	viestintäjohtaja	
	Virkkunen Pekka	lakiasiainjohtaja	
	Kovero Anniina	hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä	

Lahti 20.8.2026

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Käsiteltävät asiat

§	Otsikko	Sivu
219	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
220	Pöytäkirjan tarkastajat	4
221	Konsernihallinto, rahoituspalvelujen kassaraaportti	5
222	Kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston kokous- ja seminaariaikataulu 2027 KV	6
223	Talouden ja toiminnan seurantaraportti 1.1.-30.6.2026 KV	8
224	Konsernihallinnon seurantaraportti 1.1. - 30.6.2026	10
225	Lahden kaupungin vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027-2029 taloussuunnitelman kehys	12
226	Eryisperusteltu poistoaika Myllypohjan koulun perusparannus	14
227	Eryisperusteltu poistoaika Myllypohjan monitoimitalon uudisrakennus	16
228	Eryisperusteltu poistoaika Kaarikadun päiväkodin uudisrakennus	18
229	Opetus- ja kulttuuriministeriö, valtionosuudet vuonna 2026	20
230	Kestävän kaupunkilogistiikan suunnitelma (SULP)	22
231	Lausunto Väylävirastolle koskien ohjelmakokonaisuutta vuosille 2026–2034	26
232	Vastauksen antaminen kaupunginvaltuustolle tarkastuslautakunnan vuoden 2025 arviointikertomuksen johdosta KV	40
233	Tiedoksi merkittävät asiat	58

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 24.08.2026

219
Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja toteaa kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kaupunginhallitus
Esityslista
Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 24.08.2026

nro 19

220

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan kaupunginhallituksen jäsenet Elisa Lientola ja Eero Seesvaara.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 24.08.2026

221
Konsernihallinto, rahoituspalvelujen kassaraportti

Päätös

Esittelijä

kaupunkikehitysjohdaja Olli Alho

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen.

Perusteluosa

-

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 24.08.2026

222

Kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston kokous- ja seminaariaikataulu 2027 KV

4436/00.01.02.05/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 716 1416

valmistelusihteri Marja Loippo, p. 044 482 6057

Päätös

Esittelijä

kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että kaupunginhallituksen vuoden 2027 kokoukset pidetään, jollei kaupunginhallitus jonkin kokouksen osalta toisin päättä, kaupungintalon kaupunginhallituksen salissa (Harjukatu 31) ja lisäksi puheenjohtajan niin päättäessä sähköisenä kokouksena liitteen mukaisesti kello 16.00 alkaen, kuitenkin siten, että kaupunginvaltuuston kokouspäivinä kokous alkaa klo 15.30.

Samalla kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää, että kaupunginvaltuuston vuoden 2027 kokoukset pidetään, jollei kaupunginvaltuusto jonkin kokouksen osalta toisin päättä,

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

kaupungintalon valtuustosalissa (Harjukatu 31) ja lisäksi puheenjohtajan niin päättäessä sähköisenä kokouksena liitteen mukaisesti klo 18.00 alkaen.”

Perusteluosa

Hallintosäännön yleisten määräysten 10 §:n mukaan toimitellaan päätetään kokouksensa ajankohdasta ja paikasta.

Esityslistan liitteenä on ehdotus kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston vuoden 2027 kokous-, päiväkoulu- ja seminaariaikataulusta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: yleiskirje, intraan, kv

Kv: yleiskirje, intraan

Liitteet

Numero	Otsikko
--------	---------

1	Kokousaikataulu 2027 KH KV
---	----------------------------

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 24.08.2026

223

Talouden ja toiminnan seurantaraportti 1.1.-30.6.2026 KV

445/02.00.01.00/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

talousjohtaja Tiina Mörsky, p. 050 383 6502

johtava controller Miia Karetjoki, p. 044 482 0656

Päätös

Esittelijä

kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedokseen Lahden kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportin ajalta 1.1.–30.6.2026.

Samalla kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee tiedokseen Lahden kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportin ajalta 1.1.-30.6.2026.”

Perusteluosa

Kaupunginhallituksen 16.12.2025 § 382 hyväksymässä talousarvion toimeenpano-ohjeessa on määritetty, että kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle

Kaupunginhallitus Esityslista

nro 19

raportoidaan neljännesvuosittain talouden ja toiminnan toteumasta sekä ennusteesta kaupunki- ja konsernitasolla.

Konsernihallinnossa on valmisteltu seurantaraportti, joka sisältää Lahden kaupungin talouden ja toiminnan näkymän, Lahti-konsernin välitilinpäätöksen sekä tytäryhteisöjen osavuositarkastukset. Puolivuositteain raportoidaan myös strategian kärkehjelmien mukaisten toiminnallisten tavoitteiden toteuma. Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen ja lähettää sen edelleen kaupunginvaltuuston tiedoksi.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: Kv

Kv: -

Liitteet

Numero	Otsikko
2	Talouden ja toiminnan seurantaraportti 1.1.-30.6.2026
3	Strategian puolivuotisraportti 2026

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 24.08.2026

224

Konsernihallinnon seurantaraportti 1.1. - 30.6.2026

445/02.00.01.00/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

konsernihallinnon johtaja, henkilöstöjohtaja Mira Keitaanranta, p. 050 559 4065
controller Minna Vilen, p. 044 790 9329
strategiapäällikkö Olli Toivonen, puh. 044 482 6180

Päätös

Esittelijä

kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää merkitä tiedoksi konsernihallinnon seurantaraportin 1.1. - 30.6.2026.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus on 16.12.2025 § 382 hyväksynyt vuoden 2026 talousarvion toimeenpano-ohjeet. Ohjeissa edellytetään, että konsernihallinto raportoi taloudestaan ja toiminnastaan kaupunginhallitukselle vähintään neljännesvuosittain.

Konsernihallinnon seurantaraportti ja strategian kärkihankkeiden eli toiminnallisten tavoitteiden toteuma tammi-kesäkuulta on esitetty liitteissä.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Liitteet

Numero	Otsikko
--------	---------

4	Konsernihallinnon seurantaraportti 1.1. - 30.6.2026
---	---

5	Strategian puolivuotisraportti 2026 KOHA
---	--

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 24.08.2026

225

Lahden kaupungin vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027-2029 taloussuunnitelman kehys

11/02.00.00.00/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

talousjohtaja Tiina Mörsky p. 050 383 6502

laskentapäällikkö Kati Helin p. 044 716 1059

controller Katja Markkola p. 050 383 6456

Päätös

Esittelijä

kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä Lahden kaupungin vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelman valmistelulle kehyksen.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Lahden kaupungin hallintosäännön § 36 Talousarvion laadinta- ja toimeenpano-ohjeet määrittelee, että kaupunginhallitus antaa lautakunnille ja johtokunnille sekä palvelualueille ja alaisilleen taseyksiköille tarvittavat talousarvion laadinta- ja toimeenpano-ohjeet.

**Kaupunginhallitus
Esityslista**

nro 19

Kaupunginhallitus päätti vuoden 2027 talousarvion sekä vuosien 2027–2029 taloussuunnitelman laadintaohjeista 26.5.2026 § 151. Päätöksen mukaisesti talouspalveluissa on valmisteltu liitteenä oleva esitys vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelman kehykseksi.

Arviot verotuloista, valtionosuuksista, henkilösivukuluista, poistotasosta sekä kunnan rahoitusosuus työttömyystuista (ns. sakkomaksu) päivitetään tarvittaessa valmistelun aikana viimeisimmillä käytettävissä olevilla tiedoilla ennen talousarviosta päättämistä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Yleiskirje (kirjaamon kautta koko henkilöstö)

Liitteet

Numero Otsikko

6 Talousarvion kehys 2027

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 24.08.2026

226

Erityisperusteltu poisto aika Myllypohjan koulun perusparannus

2439/10.03.02.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

kiinteistötaloussuunnittelija Jorma Lehikko, p. 050 398 5211

toimitilajohtaja Jouni Arola, p. 050 559 4227

Päätös

Esittelijä

kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä perusteluosassa esitettyjen erityisperusteltujen poisto aikojen vahvistamisen seuraavasti:

-Myllypohjan monitoimitalon perusparannettu koulurakennus, poisto aika 25 vuotta (300 kk)

Perusteluosa

Lahden Tilakeskus esittää kesäkuussa 2026 valmistuneelle Kivimaan monitoimitalon perusparannetulle koulurakennukselle erityisperusteltua 25 vuoden (300 kk) poisto aikaa. Lahden kaupungin voimassa olevan poistosuunnitelman, kaupunginvaltuuston päätöksen 11.4.2016 § 36 mukaisesti voidaan Kilan kuntajaoston yleisohjeen mukaisista poisto ajoista, 20 vuotta (240 kk), poiketa erityisperusteilla.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Erityisperusteluna valmistuneen hankkeen osalta esitetään:

Myllypohjan monitoimitalon perusparannettu koulurakennus otettiin käyttöön heinäkuussa 2026. Nyt valmistuva koulurakennus tulee Sivistystoimialan palvelualueen käyttöön. Perusparannetun koulurakennuksen suunnittelun ja rakentamisen lähtökohtana on ollut 25–40 vuoden käyttöikä. Perusparannetun rakennuksen taloudellinen pitoaika on yli 25 vuotta.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote Lahden Tilakeskus

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 24.08.2026

227

Erityisperusteltu poisto aika Myllypohjan monitoimitalon uudisrakennus

2439/10.03.02.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

kiinteistötaloussuunnittelija Jorma Lehikko, p 050 398 5211

toimitilajohtaja Jouni Arola, p. 050 559 4227

Päätös

Esittelijä

kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä perusteluosassa esitettyjen erityisperusteltujen poistoaikojen vahvistamisen seuraavasti:

- Myllypohjan monitoimitalon uudisrakennus, poisto aika 30 vuotta (360 kk)

Perusteluosa

Lahden Tilakeskus esittää kesäkuussa 2026 valmistuneelle Myllypohjan monitoimitalon uudisrakennukselle erityisperusteltua 30 vuoden (360 kk) poistoaikaa. Lahden kaupungin voimassa olevan poistosuunnitelman, kaupunginvaltuuston päätöksen 11.4.2016 § 36 mukaisesti voidaan Kilan kuntajaoston yleisohjeen mukaisista poistoaajoista, 20 vuotta (240 kk), poiketa erityisperusteilla.

Erityisperusteluna valmistuneen hankkeen osalta esitetään:

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Myllypohjan monitoimitalon uudisrakennus otettiin käyttöön heinäkuussa 2026. Nyt valmistunut uudisrakennus tulee Sivistystoimialan palvelualueen käyttöön.

Monitoimitalon suunnittelun ja rakentamisen lähtökohtana on ollut 50 vuoden käyttöikä. Uudisrakennuksen taloudellinen pitoaika on yli 30 vuotta.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote Lahden Tilakeskus

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 24.08.2026

228**Erityisperusteltu poisto aika Kaarikadun päiväkodin uudisrakennus**

2101/10.03.02.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

kiinteistötaloussuunnittelija Jorma Lehikko, p 050 398 5211

toimitilajohtaja, Jouni Arola, p. 050 559 4227

Päätös**Esittelijä**

kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä perusteluosassa esitettyjen erityisperusteltujen poistoaikojen vahvistamista seuraavasti:

- Kaarikadun päiväkodin uudisrakennus, poistoaika 30 vuotta (360 kk)

Perusteluosa

Lahden Tilakeskus esittää kesäkuussa 2026 valmistuneelle Kaarikadun päiväkodin uudisrakennukselle erityisperusteltua 30 vuoden (360 kk) poistoaikaa. Lahden kaupungin voimassa olevan poistosuunnitelman, kaupunginvaltuuston päätöksen 11.4.2016 § 36 mukaisesti voidaan Kilan kuntajaoston yleisohjeen mukaisista poistoaajoista, 20 vuotta (240 kk), poiketa erityisperusteilla.

Erityisperusteluna valmistuneen hankkeen osalta esitetään:

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Kaarikadun päiväkodin uudisrakennus otettiin käyttöön elokuussa 2026. Nyt valmistunut uudisrakennus tulee Sivistystoimialan palvelualueen käyttöön. Päiväkotirakennuksen suunnittelun ja rakentamisen lähtökohtana on ollut 50 vuoden käyttöikä. Uudisrakennuksen taloudellinen pitoaika on yli 30 vuotta.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote Lahden Tilakeskus

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 24.08.2026

229

Opetus- ja kulttuuriministeriö, valtionosuudet vuonna 2026

3734/02.02.00.09/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Mörsky Tiina, p. 050 383 6502

Controller Markkola Katja, p. 050 383 6456

Päätös

Esittelijä

kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää tyytyä opetus- ja kulttuuriministeriön päätökseen 3.8.2026 opetus- ja kulttuuritointa varten kunnille myönnettävästä valtionosuudesta vuodelle 2026 (VN/38436/2025-OKM-5).

Perusteluosa

Kuntalain (410/2015) 38–39 §:n mukaan kunnanhallitus johtaa kunnan taloutta, vastaa kunnan taloudenhoidosta, huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja valvoo kunnan etua. Julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan (Suomen tilintarkastajat ry:n suositus 1/2024) kohdan 4.2 mukaan kunnanhallitus vastaa yhdessä muiden tilivelvollisten kanssa myös valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuudesta.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) on tehnyt 3.8.2026 päätöksen opetus- ja kulttuuritointa varten kunnille myönnettävästä valtionosuudesta vuodelle 2026. Päätös korvaa OKM:n päätöksen 30.12.2025 (VN/38436/2025-OKM-1). Päätöksessään OKM on myöntänyt Lahden kaupungille 1.8.2026 alkavaan perusopetukseen valmistavan opetuksen lisäopetukseen valtionosuutta 141 484 euroa. OKM:n valtionosuus on lisäyksen jälkeen 202 091 euroa vuonna 2026.

Oikaisuvaatimusoikeus päätökseen

Päätökseen tyytymätön saa vaatia siihen oikaisua OKM:ltä kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: konsernihallinto/talousoalvelut, tarkastustoimisto, sivistyksen palvelualue

Liitteet

Numero	Otsikko
--------	---------

7	Opetus- ja kulttuuriministeriön päätös 3.8.2026 , opetus- ja kulttuuritointa varten myönnettävä valtionosuus vuodelle 2026
---	--

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 24.08.2026

230 Kestävän kaupunkilogistiikan suunnitelma (SULP)

4293/00.01.03.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

projektipäällikkö Aapo Salonen, 0444826376

kasvupalvelujohtaja Johanna Särkijärvi, 0444820008

Päätös

Esittelijä

kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä Lahden kestävän kaupunkilogistiikan suunnitelman.

Perusteluosa

Kaupunkilogistiikan toimintaympäristö on voimakkaassa muutoksessa. Muutoksen ajureina toimivat megatrendit, kuten nopea teknologinen kehitys ja muutokset kulutustottumuksissa sekä ilmastotavoitteet. Erityisesti jakeluliikenteen lisääntyminen ja logistiikan sähköistyminen sekä muu teknologinen kehitys vaativat muutoksia ja investointeja logistiikan toimijoilta. Kaupungin rooli on tuoda ennakoitavuutta investointiympäristöön, jotta siirtymä toteutuu hallitusti eikä heikennä yritysten toimintaedellytyksiä. Tätä tarvetta vastaamaan on laadittu

Lahden kestävän kaupunkilogistiikan suunnitelma (Sustainable Urban Logistics Plan, SULP).

Kaupunkilogistiikka on keskeinen osa toimivan kaupungin arkea. Se mahdollistaa kaupan, palveluiden, rakentamisen, teollisuuden sekä julkisten palveluiden toiminnan huolehtimalla tavaroiden, materiaalien ja palveluiden sujuvasta liikkumisesta. Samalla sillä on myös tunnistettu olevan negatiivisia vaikutuksia, erityisesti keskusta-alueen viihtyisyyteen.

Kestävän kaupunkilogistiikan suunnitelman yksi keskeisimpiä teemoja on sähköisen logistiikan edistäminen, sillä se tarjoaa päästövähennysten lisäksi Lahdelle merkittäviä mahdollisuuksia uuden liiketoiminnan ja työllisyyden kasvun näkökulmasta. Kehittämällä kaupunkilogistiikkaa suunnitelmallisesti voidaan vahvistaa Lahden asemaa sähköisen liikenteen ja kestävien ratkaisujen kehittäjänä sekä houkutella investointeja ja osaajia.

Kaupunkilogistiikan kehittäminen tukee olennaisesti kaupungin strategista tavoitetta olla uuden ajan yliopisto- ja ympäristökaupunki. Päästöttömän logistiikan edistäminen parantaa kaupunkiympäristön laatua vähentämällä päästöjä, melua ja liikenteen haittoja, mutta samalla se toimii vipuvoimana taloudelliselle kasvulle, tutkimus- ja kehitystoiminnalle sekä yritystoiminnan uudistumiselle.

Lahden kestävän kaupunkilogistiikan suunnitelma muodostaa strategisen kehikon kaupunkilogistiikan kehittämiseksi sekä kokoaa yhteen keskeiset kärkitoimenpiteet, ja niille aikataulutuksen ja vastuutahot. Suunnitelman tavoitteena on vahvistaa kaupungin strategista otetta logistiikan kehittämisessä, tukea elinkeinoelämän kilpailukykyä, parantaa toimintaympäristön ennakoitavuutta ja luoda edellytyksiä investoinneille.

Suunnitelman valmistelussa on tarkasteltu Lahden kaupunkilogistiikan nykytilaa, tavaravirtoja, liikenneverkkoa, logistiikka-alueita, päästöjä sekä tulevaisuuden kehityssuuntia. Työssä on hyödynnetty paikkatieto- ja tilastoanalyysijä, kansallisia

ja kansainvälisiä vertailuja sekä sähköistymiseen liittyviä selvityksiä. Lisäksi on kartoitettu kuljetusyritysten, logistiikkatoimijoiden, kivijalkaliikkeiden ja muiden sidosryhmien näkemyksiä nykytilan haasteista ja kehittämistarpeista.

Suunnitelman valmistelu on toteutettu laajassa yhteistyössä kaupungin, yritysten, korkeakoulujen ja muiden sidosryhmien kanssa. Työn aikana on järjestetty asiantuntijaryhmien työskentelyä, työpajoja ja vuorovaikutustilaisuuksia, joiden avulla on muodostettu yhteinen näkemys kaupunkilogistiikan tulevaisuudesta sekä tunnistettu vaikuttavimmat kehittämistoimenpiteet. Keskeisenä tavoitteena on ollut varmistaa, että suunnitelma toimii käytännön toimeenpanon työkaluna ja että sen toteuttamiselle syntyy laaja sitoutuminen.

Suunnitelmassa on määritelty visio Lahden kaupunkilogistiikan kehittämisestä vuoteen 2040, sekä kahdeksan kärkitoimenpidettä, jotka liittyvät muun muassa jakeluinfrastruktuurin kehittämiseen, vähäpäästöisiin hankintoihin, logistiikan hallintamalleihin, digitaalisiin järjestelmiin, yhteistyörakenteisiin, kokeiluihin sekä innovaatioiden edistämiseen. Toimenpiteet etenevät vaiheittain vuosina 2026–2040.

Kestävän kaupunkilogistiikan suunnitelman lähtökohtana on ollut jo hyväksytyssä Lahden kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelmassa (SUMP) määriteltyjen kaupunkilogistiikan ylätasoon kehityskohteiden tarkentaminen. Jatkossa kestävän kaupunkilogistiikan suunnitelman toimenpiteiden toteutumista edistetään ja päivitetään osana kaupungin liikennejärjestelmäsuunnitelmaa ja laajempaa liikennejärjestelmän suunnittelua.

Kokonaisuutena Lahden kestävän kaupunkilogistiikan suunnitelma vahvistaa kaupungin kykyä ohjata logistiikan sähköistymisen murrosta hallitusti ja ennakoivasti. Samalla se luo edellytyksiä uusille investoinneille, työpaikoille ja innovaatioille sekä tukee kaupungin pitkän aikavälin tavoitteita kilpailukykyisestä, elinvoimaisesta ja kestäväan kasvuun perustuvasta kaupunkikehityksestä.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Liitteet

Numero	Otsikko
8	Lahden kestävän kaupunkilogistiikan suunnitelma Sulp, raportti
9	Sulp Liite 1, Työnaikaista materiaalia
10	Sulp Liite 2, Elinkeinoelämän näkemyksiä toimenpiteistä
11	Sulp Liite 3, Päästövähennyspotentiaalin arviointi

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Lahten kaupunki, Kaupunginhallitus, 24.08.2026

231

Lausunto Väylävirastolle koskien ohjelmakokonaisuutta vuosille 2026-2034

3080/00.05.00.00/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

liikennejärjestelmäinsinööri Juhana Polojärvi, p. 044 482 6402

liikenneinsinööri Jatta Lahtinen p. 044 483 1503

Päätös

Esittelijä

kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa perusteluosassa esitetyn lausunnon Väyläviraston ohjelmakokonaisuudesta vuosille 2026–2034.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Väyläverkon tulevaisuuden näkymistä on saatavilla aikaisempaa selkeämmin tietoa uuden ohjelmakokonaisuuden myötä. Väyläviraston ohjelmakokonaisuuden muodostavat perusväylänpidon suunnitelma, suunnitteluohjelma ja ohjelmakokonaisuuden raportti, jotka toteuttavat valtakunnallista liikennejärjestelmäsuunnitelmaa, eli Liikenne 12 -suunnitelmaa.

Väylävirasto pyytää sidosryhmien näkemyksiä Väyläviraston ohjelmakokonaisuudesta vuosille 2026–2034 seuraavien kysymysten kautta.

1. Toteuttaako ohjelmakokonaisuus mielestänne parhaalla mahdollisella tavalla Liikenne 12 -suunnitelmassa sille asetettuja tavoitteita ja linjauksia?
2. Perusväylänpidon suunnitelma: onko perusväylänpitoon osoitetun rahoituksen käyttö priorisoitu perustellusti ja vaikutukset kuvattu ymmärrettävästi?
3. Suunnitteluohjelma: mitä suunnittelukohteita tulisi edistää lähivuosina? Mitä perusteluja näiden edistämiseksi on?
4. Investointiohjelma: miten muuttaisitte ohjelmaa seuraavan päivityksen yhteydessä sille määritetyn talouskehyksen puitteissa? Millaisia positiivisia vaikutuksia muutoksella saavutettaisiin?
5. Ohjelmakokonaisuus: miten koette sen, että Väyläviraston ohjelmat esitetään nyt yhtenä kokonaisuutena?
6. Miten muuten haluatte kommentoida ohjelmakokonaisuutta?

Sidosryhmien palautteita hyödynnetään seuraavan ohjelmakokonaisuuden valmistelussa, joka on jo käynnissä. Väylävirasto pyytää toimittamaan lausunnot Lausuntopalvelun kautta viimeistään 31.8.2026.

Lahden kaupungin lausunto:

1. Toteuttaako ohjelmakokonaisuus mielestänne parhaalla mahdollisella tavalla Liikenne 12 -suunnitelmassa sille asetettuja tavoitteita ja linjauksia?

Valtakunnalliselle liikennejärjestelmälle on asetettu kolme keskenään priorisoitua tavoitetta: 1) toimivuus, 2) turvallisuus ja 3) kestävyys. Tavoitteita yhdistäviksi näkökulmiksi on määritetty tehokkuus, saavutettavuus ja resilienssi. Väyläviraston ohjelmakokonaisuus toteuttaa pääosin hyvin Liikenne 12 -suunnitelmassa asetettuja tavoitteita ja linjauksia. Hankkeiden priorisointi Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteiden mukaisesti tukee resurssien kohdentumista tarkoituksenmukaisesti. Tavoitteiden saavuttamisen haasteena on kuitenkin liikenteen niukkeneva

rahoitustaso. Perusväylänpidon rahoituksen riittävyys muodostaa ohjelmakokonaisuuden merkittävimmän riskin.

2. Perusväylänpidon suunnitelma: onko perusväylänpitoon osoitetun rahoituksen käyttö priorisoitu perustellusti ja vaikutukset kuvattu ymmärrettävästi?

Perusväylänpidon suunnitelmassa todetaan, että perusväylänpidon rahoitustaso on ollut korjausvelkarahoituksen ansiosta tienpidossa suhteellisen hyvällä tasolla vuosina 2024–2026, mutta laskee erittäin niukaksi vuosina 2027–2029.

Suunnitelmakaudella väylien kunto heikkenee ja korjausvelka kasvaa erityisesti vilkasliikenteisen verkon ulkopuolella. Väylien hoidon taso pyritään säilyttämään nykyisenä, mutta väylien heikentyvä kunto heikentää päivittäisen liikenteen palvelutasoa vilkasliikenteisen pääväyläverkon ulkopuolella. Liikenneverkon parantamiseen rahoitus ei juuri riitä, ja esimerkiksi rataverkon suunniteltuja peruskorjaushankkeita joudutaan keskeyttämään. Jos perusväylänpidon rahoitusta edelleen vähennetään, väylien tarpeellisia korjauksia joudutaan leikkaamaan myös vilkkaimmalla verkolla.

Lisäksi suunnitelmassa tuodaan esille, että perusväylänpidon rahoitus on ollut pitkään niukka tarpeisiin nähden, mikä on johtanut väylien korjausvelan kasvuun ja parantamishankkeiden toteuttamisen jonoutumiseen. Suunnitelmakauden jälkeen väyläverkon korjausvelan arvioidaan olevan nykyistä suurempi, noin 5 miljardia euroa, ja velkaa on erityisesti vähäliikenteisellä ja osin myös keskivilkkaalla väyläverkolla. Korjausvelan määrän tavoitteellinen taso on 2,4 miljardia euroa, mikä on merkittävästi nykyistä tasoa matalampi. Tavoitteellisella korjausvelan tasolla liikenneväylät olisivat sekä yhteiskunnan että niiden käyttäjien suhteen tarkoituksenmukaisella tasolla.

Lahden kaupunki katsoo, että perusväylänpidon suunnitelman vaikutusten arviointi on kattava ja vaikutukset on kuvattu ymmärrettävästi. Rahoituksen kohdentaminen on pääosin perusteltua, sillä niukat resurssit kohdistetaan ensisijaisesti vilkkaimmalle verkolle sekä välttämättömään kunnossapitoon ja turvallisuuteen. Alueellisen saavutettavuuden ja elinvoiman, arjen sujuvuuden, liikenneturvallisuuden, elinkeinoelämän kuljetusten sekä huoltovarmuuden turvaamiseksi kuitenkin myös vähäliikenteisemmän väyläverkon ylläpitäminen on tulevaisuudessa välttämätöntä.

Lahti on huolissaan rahoituksen niukentumisesta. Väyläverkon kehittämisrahoitus painuu 2030-luvulla liian matalalle tasolle. Lisäksi valtion osuus MAL-sopimusten kehittämisinvestointeihin on MAL-kaupunkiseutujen tarpeisiin riittämätön ja kohdentuu pelkästään valtion väyläverkolle.

3. Suunnitteluohjelma: mitä suunnittelukohteita tulisi edistää lähivuosina? Mitä perusteluja näiden edistämiseksi on?

Lentorata

Suunnitteluohjelma ei sisällä hankeyhtiöiden hankkeita. Lahden kaupunki katsoo kuitenkin, että Lentorata on Suomen liikennejärjestelmän kehittämisen kannalta välttämätön avainhanke, jonka edistäminen on kansallisesti ensiarvoisen tärkeää. Kaupunki edellyttää Lentoradan suunnittelun jatkamista, hankkeen määrätietoista edistämistä ja radan toteuttamista viipymättä rakentamisvalmiuden saavutettuaan. Hanke on valtakunnallisesti merkittävä ja sillä positiivisia vaikutuksia saavutettavuuteen ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin niin Lahdessa kuin muuallakin Suomessa. Hanke parantaa Lahden alueen kilpailukykyä, yritysten kansainvälisiä yhteyksiä sekä työn ja osaamisen liikkumista. Lahden kaupunki edellyttää, että Lentorata toteutetaan siten, että Lahden suunnasta on suora yhteys lentoasemalle.

Savon oikorata

Lahden kaupunki edellyttää Savon oikoradan (Lahti–Heinola–Mikkeli) hankearvioinnin ja esisuunnittelun edistämistä osana Itä-Suomeen suuntautuvien raideyhteyksien kehittämistä. Tämä mahdollistaa hankkeen tasapuolisen arvioinnin ja priorisoinnin suhteessa vaihtoehtoihin investointeihin, mikä tukee Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteita liikennejärjestelmän tehokkuudesta ja tietoon perustuvasta päätöksenteosta. Savon oikoradan ajantasaisuusselvitys Päijät-Hämeessä sekä nykyisen Lahti–Heinola-radan parantamista koskevat selvitykset (Väylävirasto 2026) antavat uutta ja ajankohtaista tietoa raideyhteyksien kehittämistarpeista ja -edellytyksistä.

Savon oikorata lyhentää Helsingin ja itäisen Suomen välistä matka-aikaa Savon radan suuntaan noin 40 minuuttia nykyisellä junakalustolla. Lentoradan ja Savon oikoradan toteutuessa matka Kuopiosta Helsinki-Vantaan lentoasemalle painuisi kolmeen tuntiin. Savon oikoradan vuonna 2026 päivitetty rakentamisen kustannusarvio on 1,4–1,5 miljardia euroa. Se kulkee osittain nykyisellä Lahden ja Heinolan välisellä rataosuudella.

Savon oikorata mahdollistaa seudullisen lähijunaliikenteen käynnistämisen ja turvaa elinkeinoelämän, erityisesti metsäteollisuuden, kuljetuksia. Oikorata tarjoaa nopean reitin Helsingin ja Itä-Suomen sekä esimerkiksi Jyväskylän välillä. Matka Helsingistä Jyväskylään olisi yhtä pitkä Tampereen ja Lahden kautta, mikä vapauttaa kapasiteettia ruuhkaiselta Helsinki-Tampere-rataosuudelta. Savon oikoradalla on myös merkitystä sotilaallisen liikkuvuuden näkökulmasta.

Kerava–Lahti–Kouvola-rataosuus

Lahden kaupunki esittää tarveselvityksen laatimista Kerava–Lahti–Kouvola-rataosuuden kehittämismahdollisuuksista ja reunaehdoista. Rataan kohdistuu monenlaista suunnittelupainetta, eikä sen kehittämisestä ole kokonaiskuvaa. Väylävirasto sekä Päijät-Hämeen ja Uudenmaan liitot laativat vuonna 2022

aluevarausselvityksen Kerava–Lahti–Kouvola-rataosuuden lisäraiteista. Lisäksi Hollolan kunta on laatinut selvityksen Nostavan multimodaaliterminaalin toiminnoista, terminaalien kytkeytymisestä rataverkkoon sekä mahdollisen henkilöliikennepaikan sijainnista.

Nostavan multimodaaliterminaalia ja kiertotalousaluetta suunnitellaan Hollolaan Lahden oikoradan, Lahti–Riihimäki-radan sekä valtateiden 4 ja 12 läheisyyteen. Terminaalialueelle on kaavailtu myös joidenkin Lahden ratapihan toimintojen siirtämistä, jotta kaupunkikeskustaa voidaan kehittää. Lahden MAL-kaupunkiseutu on Suomessa ainoa, jolla ei ole TEN-T-asetuksen mukaista multimodaaliterminaalia.

Väyläviraston pitkän aikavälin näkemyksen mukaan maankäytössä tulee varautua yhteensä neljään raiteeseen nykyisin kaksiraiteisella, TEN-T-ydinverkkoon ja pääväyläverkkoon kuuluvalla rataosuudella. Väyläviraston tuoreen selvityksen mukaan Keravan ja Kouvolan välisellä rataosuudella on vielä mahdollista lisätä liikennettä. Junamäärien lisäämistä on kuitenkin rajoittanut ratakapasiteetin puute Keravan eteläpuolella. Lentoradan tuoma lisäratakapasiteetti mahdollistaa kauko- ja lähijunaliikenteen kehittämisen Lahden kautta Itä-Suomeen. Myös Lentoradan myötä lyhentyvä matka-aika itsessään lisää junaliikenteen kysyntää. Lahden kaupunki edellyttää Lentoradan suunnittelun jatkamista ja sen toteuttamista junaliikenteen lisäämiseksi.

Kerava–Lahti–Kouvola-rataosuuden kytkeytyminen Lentorataan, Helsinki-Vantaan pohjoispuolen rahtiterminaaliin ja edelleen Tallinna–Helsinki-tunneliin voivat tuoda uusia mahdollisuuksia myös tavaraliikenteeseen. Samalla esimerkiksi raideleveyteen liittyvät ratkaisut toisaalla vaikuttavat ratkaisuihin Päijät-Hämeessä esimerkiksi Lahden oikoradalla ja Nostavan multimodaaliterminaalin alueella.

Henkilöjunaliikenteen markkinan muuttuminen 2030-luvulla vaikuttaa junaliikenteen kehittämiseen myös Päijät-Hämeessä. Erityisesti kalustoinvestointeja varten päätökset junaliikenteen lisäämisestä tulee tehdä jo varhaisessa vaiheessa,

mutta tällä hetkellä tieto junaliikenteen lisäämisen mahdollisuuksista on puutteellista.

Tarveselvityksen laatiminen toteuttaa Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteita saavutettavuuden edistämisestä, liikennejärjestelmän toimivuudesta sekä olemassa olevan liikennejärjestelmän tehokkaasta hyödyntämisestä. Se antaa tärkeää tietoa junaliikenteen kehittämismahdollisuuksista sekä lisäraiteiden suunnittelun edistämisestä ja aikataulusta. Lisäksi rataosuutta koskevan tietopohjan vahvistuminen mahdollistaa investointiohjelmaan ehdolla olevien erilaisten kehittämishankkeiden tasapuolisen vertailun, vaikutusten arvioinnin ja priorisoinnin. Suunnittelun edetessä tulee selvittää mahdollisuus esimerkiksi EU:n CEF-rahoitukseen lisäraiteiden ja Nostavan multimodaaliterminaalin rakentamista varten.

Valtatie 12 / eurooppatie 16 Tampere–Lahti–Kouvola

Lahden kaupunki pitää erinomaisena Risala–Mankala-osuuden sisällyttämistä investointiohjelmaan, ja kiirehtii vaadittavien tiesuunnitelmamuutosten toteuttamista, jotta rakentaminen voidaan käynnistää heti rahoituspäätöksen jälkeen. Risala–Mankala-välin lisäksi Joutjärven ja Uudenkylän välinen parannus on Lahdelle elintärkeä. Osuus tulisi toteuttaa samanaikaisesti Risala–Mankala-osuuden kanssa tai heti tämän jälkeen.

Lahden kaupunki pitää erityisen tärkeänä valtatie 12 parantamista kokonaisuudessaan ja suunnittelun käynnistämistä myös Lahden ja Tampereen välillä. Tieosuuden kehittämisselvitys valmistui vuonna 2024. Valtatie 12 kuuluu TEN-T kattavaan verkkoon ja pääosin pääteiden palvelutasoluokkaan I. Se on teollisuuden kuljetusten ja sotilaallisen liikkuvuuden valtaväylä, joka yhdistää Suomen itä-länsisuunnassa. Tien rooli eurooppatienä 16 korostaa satamien kautta yhteyksiä länteen.

Valtatie 24

Lahden kaupunki edellyttää kiirehtimään valtatie 24 Karisto–Kalliola-välin aluevaraus suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden tarkempaa suunnittelua ja toteuttamista. Jo nykyisin vilkasliikenteisellä, kaksikaistaisella tiellä on sujuvuus- ja turvallisuusongelmia. Aluevaraus suunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen on osa Lahden keskustan kiertävää kehää. Pitkämatkaisen liikenteen ohjaaminen Lahden keskustaa kiertävälle kehälle parantaa liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta sekä mahdollistaa kestävä liikuttamisen edistämisen MAL-kaupunkiseudulla. Hanke on erittäin kannattava (H/K-suhde 3,2), ja henkilövahinko-onnettomuuksien sekä liikennekuolemien arvioidaan vähentyvän selvästi (29 % ja 43 %). Valtatie melulle altistuvien määrä vähenee noin 380 henkilöllä. Olemassa olevan valtatie parantaminen edistää Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteiden toteutumista.

Maantie 312 Lahti–Nastola jalankulun ja pyöräilyn laatukäytävä

Tulevien vuosien suunnittelutarpeista on nostettu esille jalankulun ja pyöräilyn laatukäytävän toteuttaminen Lahden ja Nastolan välille maantien 312 käytävässä. Yhteysväli on Lahden kaupunkiseudun tärkein sisäinen matkaketju yhdistäen Lahden keskustan ja Nastolan nauhataajaman toisiinsa. Laatukäytävä on Kestävät matkaketjut Päijät-Hämeessä -selvityksessä (2022) tunnistettu 1. tärkeysluokan matkaketjuksi. Lainvoimaisessa Lahden yleiskaavassa 2035 reitti on osoitettu pyöräilyn tavoitteelliseksi pääreitiksi. Lahden kaupunki edellyttää kiirehtimään laatukäytävän toteutumista.

Valtatie 24 Karisto–Holma pyöräilyn aluereitti

Lahti tuo esille tarpeen pyörätien suunnittelemiselle ja rakentamiselle Kariston ja Holman välillä valtatie 24 käytävässä. Yhteysväli on lainvoimaisessa Lahden yleiskaavassa 2035 osoitettu pyöräilyn tavoitteelliseksi aluereitiksi. Reitti parantaisi Lahden keskustan pohjoispuolella sijaitsevien kaupunginosien poikittaista pyöräily-

yhteyttä ja yhdistäisi Kariston ja Holman kaupalliset alueet myös pyöräliikenteen osalta paremmin toisiinsa.

Monipaikkaisen teollisuuspuistojen liikenneyhteydet

Lahden kaupunki tuo esille vuonna 2025 käynnistetyn teollisuuspuistoselvityksen, jossa Lahti, Hollola, Heinola ja Orimattila ovat selvittäneet mahdollisuuksia yhteisen monipaikkaisen teollisuuspuiston perustamisesta. Selvityksessä on tarkasteltu, miten kuntien yritysalueet voisivat toimia yhtenä kokonaisuutena kuntarajoista riippumatta. Selvityksessä ovat nousseet esille erityisesti Orimattilan Tuuliharjan alue, Hollolan Miekkiön alue sekä Lahden Veljeskylän alue. Tuuliharjan ja Miekkiön alueet sijaitsevat valtatie 4 käytävässä ja Veljeskylän alue valtatie 12 käytävässä.

Tuuliharjan nykyistä eritasoliittymää tulisi kehittää tulevaa yhdystietä ja uutta palvelualueita varten. Lisäksi Tuuliharjan alueen kytkeytyminen Vanhaan Helsingintiehen (mt 140) loisi edellytyksiä uuden elinkeinoelämän alueen kehittymiselle.

Miekkiössä eritasoliittymän rakentaminen mahdollistaisi alueen paremman kytkeytymisen Pennalan sekä Helsingintien (mt 140) varren kehittyville yritysalueille.

Lahdessa Veljeskylän uusi eritasoliittymä mahdollistaisi alueen yritysalueen laajentumisen valtatie 12 varten. Lisäksi liittymä vahvistaisi alueella jo toimivien yritysten toimintaedellytyksiä.

Alueiden liikenneyhteyksien ja saavutettavuuden parantaminen on tärkeää, koska ne ovat keskeisiä tekijöitä yritysten sijoittumispäätöksissä ja seudullisen kilpailukyvyn vahvistamisessa.

4. Investointiohjelma: miten muuttaisitte ohjelmaa seuraavan päivityksen yhteydessä sille määritetyn talouskehyksen puitteissa? Millaisia positiivisia vaikutuksia muutoksella saavutettaisiin?

Lentorata

Investointiohjelma ei sisällä hankeyhtiöiden hankkeita. Tästä huolimatta Lahden kaupunki korostaa, että Lentorata on koko Suomen liikennejärjestelmän kehittämisen kannalta yksi keskeisimmistä infrastruktuurihankkeista. Kaupunki edellyttää Lentoradan suunnittelun jatkamista, hankkeen määrätietoista edistämistä ja radan toteuttamista viipymättä rakentamisvalmiuden saavutettuaan. Lentoradan ratasuunnitelma valmistuu keväällä 2028, minkä jälkeen hankkeella on valmiudet siirtyä rakentamisvaiheeseen. Lentorata on koko Suomen kilpailukyvyyn, saavutettavuuden ja huoltovarmuuden kannalta tärkeä ja strateginen investointi. Hanke yhdistää Helsinki-Vantaan lentoaseman suoraan valtakunnalliseen kaukojunaverkkoon, mahdollistaa junaliikenteen lisäämisen sekä parantaa junaliikenteen luotettavuutta koko maassa. Lentorata tukee Suomen kansainvälistä saavutettavuutta, TEN-T-verkoston kehittämistä sekä sotilaallista liikkuvuutta.

Lentoradan tuoma lisäratakapasiteetti mahdollistaa kauko- ja lähijunaliikenteen kehittämisen Lahden kautta Itä-Suomeen. Myös Lentoradan myötä lyhentyvä matka-aika itsessään lisää junaliikenteen kysyntää.

Valtatie 12

Lahden kaupunki pitää välttämättömänä, että valtatie 12 / eurooppatie 16 parannetaan kokonaisuudessaan Lahden ja Kouvolan välillä. Tiejakso kuuluu TEN-T kattavaan verkkoon ja pääteiden palvelutasoluokkaan I. Reitin varrella on myös useita elinkeinoelämän kannalta merkittäviä yrityskeskittymiä ja puolustusvoimien tukikohtia. Tie yhdistää Suomen itä-länsi-suunnassa ja tarjoaa yhteyden Porin, Rauman ja Hamina-Kotkan satamien kautta Eurooppaan ja maailmalle. Raskaan liikenteen suuri määrä, ohitusmahdollisuuksien puute ja tasoliittymät aiheuttavat

ongelmia liikenteen sujuvuudessa ja turvallisuudessa. Valtatie on poikkeuksellisen kapea ja tien geometria on paikoin huono. Liikennemäärien on ennustettu kasvavan Lahti–Kouvola-välillä merkittävästi ja toteutuessaan parannettu valtatie vähentäisi alemman tieverkon kuormitusta.

Lahden kaupunki pitää erinomaisena, että vt 12 Risala–Mankala hanke sisältyy investointiohjelmaan, ja edellyttää investointiohjelman täydentämistä Lahti–Kouvola yhteysvälin kolmannella vaiheella Joutjärvi–Uusikylä/Risala. Hanke on esitetty investointiohjelman ulkopuolelle jääneenä hankkeena mahdollisena MAL-kohteena. Se sisältyy PRIO-työkalulla arvioiduista hankkeista ns. kiistattomiin hankearvioituihin hankkeisiin, joka valikoituu kaikkien rahoitusskenaarioiden koreihin. Siten hanke kuuluu kaikkein kannattavimpien hankkeiden joukkoon, ja sen H/K-suhde on 2,15. Hanke on kaikista investointiohjelman ulkopuolelle jääneistä hankearvioiduista tiehankkeista toiseksi kannattavin ja parantaa eniten liikenneturvallisuutta. Turvallisuus on yksi Liikenne 12 -suunnitelman strategisista tavoitteista yhdessä toimivan ja kestävä liikennejärjestelmän kanssa. Nyt ohjelmaan sisältyvät hankkeet painottavat erityisesti toimivuuden tavoitealueelle.

Lahti–Heinola-radan perusparannus

Päijät-Hämeen tavoitteena on turvata elinkeinoelämän rautatiekuljetukset ja mahdollistaa henkilöliikenne vuoteen 2040 mennessä Lahti–Heinola-radalla, mikä edellyttää päätöstä radan perusparantamisesta tai Savon oikoradasta. Noin 36 km pitkä, vuonna 1932 avattu sähköistämätön rata on nykykunnoltaan puutteellinen (mm. nopeus 60 km/h, 36 tasoristeystä, ei mahdollista junien kohtaamiseen). Sillä liikennöi vuosittain noin 360 tavarajunaa suuntaansa ja kuljetusmäärät ovat kasvaneet. Rata on keskeinen erityisesti metsäteollisuuden kuljetuksille ja raakapuulogiistikalle, ja sen kehittäminen tukee sekä teollisuuden toimintaedellytyksiä että tulevaa henkilöliikennettä.

5. Ohjelmakokonaisuus: miten koette sen, että Väyläviraston ohjelmat esitetään nyt yhtenä kokonaisuutena?

Lahden kaupunki pitää ohjelmakokonaisuutta perusteltuna ja kannatettavana uudistuksena. Se parantaa kokonaiskuvan hahmottamista, lisää läpinäkyvyyttä sekä helpottaa eri ohjelmien keskinäisten riippuvuuksien ja vaikutusten tarkastelua. Uudistus selkiyttää lausunnonantamista, ja on myös toivottavaa, että ohjelmakokonaisuuden rakenne säilyisi mahdollisimman vakiintuneena. Selkeämpi ja tiiviimpi esitystapa parantaisi kuitenkin laajan ja osin toistoa sisältävän ohjelmakokonaisuuden luettavuutta.

6. Miten muuten haluatte kommentoida ohjelmakokonaisuutta?

Lahden kaupunki näkee, että valtion tulee vastata valtion väyläverkon investointikustannuksista. Kunnan osallistuminen hankkeen rahoitukseen ei tule olla hankkeiden toteutuksen edellytyksenä. Nykyisin kunnat osallistuvat valtion verkon hankkeiden kustannuksiin. Vastaavasti valtio voisi myös osallistua kuntien hankkeisiin, kun hankkeista on hyötyä valtiolle. Valtion kannalta hyödyt voivat liittyä esimerkiksi päästövähennystavoitteen saavuttamiseen kestävää yhdyskuntarakennetta tukevien joukkoliikennehankkeiden toteuttamisen kautta.

MAL-sopimusten alkuperäisenä tavoitteena on ollut kestävän liikennejärjestelmän edistäminen. Lahti katsoo, että MAL-rahoitusta tulisi kohdentaa ensisijaisesti kestävien liikkumismuotojen kehittämiseen. Viime vuosina MAL-rahoitusta on kuitenkin suunnattu merkittävästi valtatiehankkeisiin, mikä ei vastaa sopimusmenettelyn alkuperäisiä tavoitteita.

Lahti huomauttaa, ettei Väyläverkon investointiohjelman tulisi toimia valtion väyläverkon osalta lähtökohtana seuraavan kauden MAL-sopimusneuvotteluissa. Investointiohjelman varasijoilla on ehdotuksia valtatiehankkeista, jotka voisivat toteutua osana MAL-sopimuksia. Lähtökohtaisesti MAL-sopimuksen rahoituksella pitäisi kuitenkin toteuttaa ensisijaisesti joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn

edellytyksiä parantavia hankkeita ja valtion rahoitusta pitäisi pystyä suuntaamaan myös kuntien katuverkon hankkeisiin.

Hankkeiden perustelujen, vaikutusten arvioinnin ja priorisoinnin kuvaus on kehittynyt systemaattisempaan ja läpinäkyvämpään suuntaan. Vaikutusten arviointi on kehittynyt hankekohtaisesta tarkastelusta kohti ohjelmatason kokonaisarviointia, mikä vahvistaa tietopohjaista päätöksentekoa ja tukee ohjelmakokonaisuuden vaikuttavuutta.

Lahden kaupunki pitää vuorovaikutusta investointiohjelman laatimisessa hyvin tärkeänä. Alueellisten liikennejärjestelmäryhmien toimintaa olisi mahdollista hyödyntää vuorovaikutuksessa aiempaa enemmän.

Lisäksi Lahti tuo esille, että Liikenne 12 -suunnitelmassa ei riittävästi tunnisteta EU:n sosiaalisen ilmastorahaston tarjoamia mahdollisuuksia kestävä liikumisen rahoituksen vahvistamisessa. Rahaston kansallisessa valmistelussa liikenteen toimenpiteiksi esitetään muun muassa alueellisen joukkoliikenteen tukemista, kutsuliikenteen kehittämistä sekä kävelyn ja pyöräilyn infrastruktuuri-investointeja. Suunnitelmaan tulisi lisätä linjaus siitä, että sosiaalisen ilmastorahaston rahoitusta hyödynnetään täysimääräisesti Liikenne 12 -tavoitteita tukeviin hankkeisiin, erityisesti liikumisen saavutettavuuden, vähäpäästöisten kulkutapojen ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden edistämiseksi.

Hallintosäännön 31 §:n mukaan kaupungin kannalta yleisen tai laajan merkityksen omaavissa asioissa lausunnon antaa kaupunginhallitus.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lausunnon antaminen lausuntopalvelu.fi-palvelussa 31.8.2026
mennessä/liikennejärjestelmäinsinööri

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Liitteet

Numero	Otsikko
12	Väylävirasto perusväylänpidon suunnitelma 2026-2029
13	Väylävirasto suunnitteluohjelma 2026-2029
14	Väylävirasto valtion väyläverkon investointiohjelma 2027-2034
15	Väylävirasto ohjelmakokonaisuuden 2026-2034 yhteenvetoraportti

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 24.08.2026

232

Vastauksen antaminen kaupunginvaltuustolle tarkastuslautakunnan vuoden 2025 arviointikertomuksen johdosta KV

511/00.04.00.01/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

konsernihallinnon johtaja/henkilöstöjohtaja Mira Keitaanranta p. 050 559 4065

hallintojohtaja Anniina Kovero p. 044 716 1416

talousjohtaja Tiina Mörsky p. 050 383 6502

lakiasiaintohtaja Pekka Virkkunen p. 044 416 3072

työllisyysjohtaja Taisto Tuominen p. 044 482 6976

Päätös

Esittelijä

kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa tarkastuslautakunnan vuodelta 2025 hyväksymän Lahden kaupungin arviointikertomuksen johdosta vastauksenaan kaupunginvaltuustolle jäljempänä perusteluosassa esitetyn.

Samalla kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto merkitsee kaupunginhallituksen antaman selvityksen tiedokseen."

Perusteluosa

Kaupunginvaltuusto päätti 8.6.2026 § 32 merkitä tiedokseen tarkastuslautakunnan 12.5.2026 § 38 hyväksymän Lahden kaupungin arviointikertomuksen vuodelta 2025.

Samalla kaupunginvaltuusto päätti kehottaa kaupunginhallitusta ryhtymään toimenpiteisiin seuraavien tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esitettyjen asioiden osalta sekä ilmoittamaan niistä kaupunginvaltuustolle 7.9.2026 mennessä:

- selvitetään, miten kehitetään päätösten vaikutusten ennakkoarviointia siten, että päätösesitysten perusteluina olevat vaikutusarviot ovat riittävän perusteellisia,
- selvitetään, miten hankintaprosesseja ja -osaamista voidaan kehittää toistuvien hankintavirheiden välttämiseksi,
- selvitetään, miten työllisyyspalvelujen toimintatapoja uudessa organisaatiossa voidaan kehittää kaupungin vaikean työttömyyden ja erityisesti nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi,
- selvitetään, miten johtamisjärjestelmä ja poikkihallinnollinen tiedonkulku toimivat kaupungin uudessa organisaatorakenteessa palvelualueiden välillä mm. koulutusta ja tilahallintoa koskeissa asioissa.

Selvityspyynnön 1. kohta:

Selvitetään, miten kehitetään päätösten vaikutusten ennakkoarviointia siten, että päätösesitysten perusteluina olevat vaikutusarviot ovat riittävän perusteellisia.

Vaikutusten ennakkoarviointi (EVA) perustuu lainsäädäntöön, kuten esimerkiksi hallintolakiin ja maankäyttö- ja rakennuslakiin.

Käytämme Kuntaliiton suosituksiin perustuvaa mallia, jossa arvioidaan päätösten vaikutuksia kuntalaisiin, talouteen, ympäristöön ja organisaatioon. Arvioinnissa on keskeistä tunnistaa, keihin päätös vaikuttaa, miten vaikutukset kohdentuvat, ovatko vaikutukset lyhyt- vai pitkäaikaisia, sekä voidaanko mahdollisia haittoja ehkäistä tai lieventää. Vaikutusten ennakkoarvioinnin tavoitteena on osaltaan edistää tiedolla johtamisen edellytyksiä, lisätä valmistelun läpinäkyvyyttä sekä tuottaa päätöksentekijöille riittävästi tietoa asian ratkaisemiseksi.

Lahden kaupunginhallitus on vuonna 2021 hyväksynyt vaikutusten ennakkoarvioinnin -periaatteet ja ohjeistuksen, joita sovelletaan systemaattisesti kaupungin päätösvalmistelussa. Kaupunginhallitus on edellyttänyt vaikutusten ennakkoarviointien toteutumisen seuranta ja vuosittaista raportointia toimielimille. Lisäksi valtuustopöytäkirjassa edellytetään päätösten valmistelussa ja varsinaisessa päätöksenteossa vaikutusten ennakkoarviointia sekä tiedolla johtamista

Kaupunginkanslia tukee, ohjeistaa ja kouluttaa kaupungin palvelualueita keskitetysti vaikutusten ennakkoarvioinnin laatimisessa. Vaikutusten ennakkoarviointi on osa päätösjärjestelmän valmistelua, ja sen laajuudesta ja riittävästä vastaa päätösjärjestelmän valmistelija ja esittelijä. Vaikutusten ennakkoarviointia toteutetaan monialaisesti, ketterästi ja suhteutettuna valmistelun laajuuteen. Vaikutusten ennakkoarviointi tehdään käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Vaikutusten ennakkoarviointi dokumentoidaan asianhallintajärjestelmään, ja sen keskeiset tulokset esitetään tiiviisti päätöstekstissä. Tarvittaessa laajemmat selvitykset liitetään päätösjärjestelmän aineistoon.

Kaupunginkanslia kehittää edelleen olemassa olevaa vaikutusten ennakkoarviointimallia siten, että ohjeistusta tarkennetaan, valmistelijoiden osaamista vahvistetaan ja hyviä käytäntöjä jaetaan palvelualueiden välillä yhteistyöllä. Vaikutusten ennakkoarviointi tullaan lisäämään rakenteellisesti

otikkotasolla toimielinpäätöspohjaan, jotta päättäjien on helpompi seurata vaikutustenarvioinnin toteutumista. Näillä kehittämistoimilla voidaan vaikuttaa vaikutusarvioiden laatuun.

Selvityspyynnön 2. kohta:

Selvitetään, miten hankintaprosesseja ja -osaamista voidaan kehittää toistuvien hankintavirheiden välttämiseksi.

Lahden kaupungissa hankintoja toteutetaan hajautetulla hankintamallilla, jossa palvelualueet hankkivat palvelutuotannossaan käytettävät tavarat ja palvelut poislukien yhteishankintoihin kuuluvat. Hankintapalvelut-yksikkö antaa hankintojen strategista ja prosessiohjausta. Lakipalvelut-yksikkö tukee hankintojen juridisissa kysymyksissä.

Lahden kaupunki julkaisee vuosittain noin 70 -100 hankintalain kynnysarvon ylittävää tarjouspyyntöä. Hankintapalvelut seuraa kynnysarvot ylittävien kilpailutusten määrää sekä niistä tehtyjä valituksia. Vuosina 2021-2026 kilpailutuksia toteutettiin yhteensä 511 kpl. Vuosina 2021-2026 (30.6.2026) tarjouskilpailuun osallistuneet tekivät Markkinaoikeuteen yhteensä 15 valitusta. Näistä hylättiin, raukesi tai jätettiin tutkimatta 12 kpl. Vain kolme markkinaoikeuden päätöstä edellytti uudelleen kilpailuttamista. Tehtyjen valitusten ja markkinaoikeuden tekemien päätösten perusteella voidaan arvioida, että Lahden kaupungin kilpailutukset ovat pääsääntöisesti onnistuneet.

Hankintapalvelut tekee vastuulleen kuuluvista koulutuksista puolivuositain koulutussuunnitelman, esim säännöllisesti järjestetään opastusta ja koulutusta sähköisen kilpailutusjärjestelmän käyttöön. Koulutuksiin osallistumista seurataan. Hankintojen prosessikuvaus on tehty tukemaan kilpailutusten toteutusta hajautetussa hankintatoimessa. Kilpailuttajien tueksi kilpailutusjärjestelmään on luotu mallipohjat tarjouspyynnöille ja asianhallintajärjestelmään mallipohja

hankintapäätökselle. Kaupungin sisäisenä tietolähteenä hankintojen toteuttamiselle toimii hankintapalvelun ylläpitämät intrasivut, joita kehitetään jatkuvasti vastaamaan hankintoja kilpailuttavien tarpeita. Kehittämisessä otetaan huomioon luodut yhteiset toimintamallit, mallipohjat ja muuttuva lainsäädäntö.

Hankintapalvelun tehtäväkuvat ovat ajantasalla. Hankintapalvelut tukee palvelualueita tarvittaessa kilpailutusissa ja välittää tietoa esimerkiksi lakimuutoksista.

Lakipalvelut täydentää hankintapalveluiden selvitystä hankintaoikeudellisen osaamisen näkökulmasta.

Lakipalvelut tukevat kaupungin palveluyksiköitä ja hankintapalveluja hankintalainsäädännön soveltamiseen liittyvissä oikeudellisissa kysymyksissä. Vastuu hankinnan valmistelusta, hankinnan kohteen määrittelystä, teknisten vaatimusten asettamisesta sekä hankinnan tarkoituksenmukaisuuden arvioinnista kuuluu hankintaa valmisteleville palveluyksiköille.

Lakipalveluiden näkemyksen mukaan kaupungin hankintatoiminnassa ei ole havaittavissa sellaisia toistuvia oikeudellisia virheitä, jotka viittaisivat laaja-alaiseen hankintaoikeudelliseen osaamisvajeeseen. Hankintojen kokonaismäärään nähden markkinaoikeudessa menestyneiden hankintavalitusten määrä on ollut vähäinen. Esille nousseet ongelmat ovat liittyneet yksittäisiin hankintoihin, joiden taustalla on ollut hankintakohtaisia erityispiirteitä.

Hankintojen laadun kehittämisessä keskeistä on huolellinen valmistelu: hankinnan kohteen ja käyttötarpeen riittävän täsmällinen määrittely, markkinatuntemuksen hyödyntäminen sekä tarvittaessa ulkopuolisen substanssi- tai teknisen asiantuntemuksen käyttäminen vaativissa ja poikkeuksellisissa hankinnoissa. Hankinnan kohteen teknisten ja toiminnallisten ominaisuuksien arviointi kuuluu hankintaa valmisteleville asiantuntijoille, eikä oikeudellinen ennakkotarkastus voi korvata tätä substanssiosaamista. Lakipalveluiden asiantuntemus on

tarkoituksenmukaista kohdentaa oikeudellisesti merkittäviin tai tulkinnanvaraisiin hankintoihin sekä hankintamenettelyjen aikana esiin tulevien oikeudellisten kysymysten ratkaisemiseen.

Hankintaoikeudellisia riskejä voidaan vähentää varmistamalla, että hankintayksiköillä on käytettävissään ajantasaiset hankintaohjeet, riittävä koulutus sekä matala kynnyks konsultoida lakipalveluita silloin, kun hankintaan liittyy oikeudellisia tulkintakysymyksiä tai erityisiä riskejä. Kaupungin hankintaohje on päivitetty vastaamaan muuttunutta lainsäädäntöä ja tukemaan hankintojen valmistelua. Lisäksi lakipalvelut järjestävät syksyllä 2026 koulutuksen hankintalainsäädännön uudistuksesta ja sen vaikutuksista kaupungin hankintamenettelyihin. Koulutuksen tavoitteena on tukea hankintayksiköitä uuden sääntelyn soveltamisessa sekä vahvistaa hankintaoikeudellista osaamista koko organisaatiossa. Hankkivien yksiköiden vastuulla on lisäksi huolehtia siitä, että niillä on riittävä osaaminen omien hankintojensa erityiskysymyksistä, kuten hankittavan palvelun, tavaran tai urakan teknisistä vaatimuksista ja markkinatilanteesta.

Selvityspyynnön 3. kohta:

Selvitetään, miten työllisyyspalvelujen toimintatapoja uudessa organisaatiossa voidaan kehittää kaupungin vaikean työttömyyden ja erityisesti nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi.

Työllisyyspalvelujen siirtyminen kuntien vastuulle vuoden 2025 alussa loi mahdollisuuden rakentaa uudenlainen paikallinen toimintamalli, jossa työllisyyden edistäminen nähdään osana kaupungin elinvoiman, hyvinvoinnin ja koulutuksen kokonaisuutta. Lahdessa toimintaympäristö on erityisen haastava korkean rakennetyöttömyyden, pitkäaikaistyöttömyyden ja nuorisotyöttömyyden vuoksi. Työllisyyspalvelujen palvelusuunnitelmassa korostuvat vaikuttavuus, tiedolla johtaminen, monituottajamalli, työnantajayhteistyö sekä laajat kumppanuudet,

jotka muodostavat hyvän perustan toimintatapojen kehittämiseksi uudessa organisaatiossa.

Vaikean ja pitkittyneen työttömyyden vähentäminen edellyttää varhaista palvelutarpeen tunnistamista, katkeamattomia palvelupolkuja ja vahvaa monialaista yhteistyötä hyvinvointialueen, Kelan, koulutustoimijoiden, työnantajien, kolmannen sektorin ja muiden kumppaneiden kanssa. Asiakkaan tulee ohjautua sujuvasti tilanteensa mukaiseen työhön, koulutukseen, kuntoutukseen, työllistymistä tukevaan palveluun tai oikean etuuden piiriin. Toiminnassa tulee hyödyntää järjestelmällisesti osaamisen sekä työ- ja toimintakyvyn arviointia ja rakentaa selkeitä etenemisväyliä kohti työelämää.

Työllisyyspalvelujen kehittämisessä on kuitenkin tunnistettava yksi keskeinen lähtökohta: työttömyyttä ei ratkaista yksinomaan työllisyyspalvelujen keinoin, eikä pelkästään palveluvalikoimaa uudistamalla. Työllisyyspalvelut voivat nopeuttaa työnhakijoiden pääsyä työmarkkinoille, helpottaa työn ja tekijöiden kohtaamista sekä vahvistaa työnhakijoiden osaamista ja työelämävalmiuksia, mutta ne eivät voi luoda työpaikkoja. Kestävän työllisyyden kasvun perusedellytys on vahva elinvoima, yritysten investoinnit, yritysten kasvu ja riittävä määrä avoimia työpaikkoja. Mitä enemmän alueelle syntyy uusia työpaikkoja, sitä paremmat mahdollisuudet myös työllisyyspalveluilla on onnistua tehtävässään. Tästä syystä työllisyyspalvelujen tulee toimia ja toimiikin tiiviissä yhteistyössä kaupungin elinvoimapalvelujen, yrityspalvelujen, oppilaitosten, kehitysyhtiöiden sekä työnantajien kanssa. Työllisyyden edistäminen on koko kaupungin yhteinen tehtävä, ei pelkästään työllisyyspalvelujen vastuulla oleva prosessi.

Työnantajayhteistyön vahvistaminen näkyy jo konkreettisesti työnantajapalveluyksikön laajana ja systemaattisena yrityskontaktointina. Tammi-kesäkuun aikana työnantajakontakteja on ollut yhteensä 3 177 kappaletta, mikä osoittaa aktiivista otetta yritysten työvoimatarpeiden kartoittamiseen ja

piilotyöpaikkojen esiin saamiseen. Esittelyjen johdosta kontaktoituja työnhakijoita on ollut 1 863, ja toiminnan tavoitteena on ollut löytää yrityksistä työmahdollisuuksia työnhakijoille sekä vahvistaa työn ja tekijöiden kohtaamista käytännönläheisesti. Laaja yritysysteistyö tukee kysyntälähtöistä toimintamallia ja vahvistaa työllisyyspalvelujen mahdollisuuksia vastata sekä työnantajien osaajatarpeisiin että työnhakijoiden työllistymisen edistämiseen.

Työllisyyspalvelujen tärkeimpänä tehtävänä tulee olla tehokkaan työnvälityksen vahvistaminen. Toiminnan painopisteen tulisi siirtyä nykyistä voimakkaammin hallinnollisista prosesseista kohti asiakasvaikuttavuutta ja nopeita siirtymiä työmarkkinoille. Lahden työllisyyspalvelujen palvelusuunnitelmassa esiin nostettu kysyntälähtöinen toimintamalli antaa tähän hyvän perustan, koska siinä palveluja rakennetaan työnantajien tarpeista käsin ja työvoiman kysynnän sekä tarjonnan kohtaamista vahvistetaan järjestelmällisesti.

Työnvälityksen vahvistamiseksi työnhakijapalveluissa tarvitaan nykyistä systemaattisempaa ja syvempää osaamisen kartoittamista ammatillisten osaamiskartoitusten avulla. Asiakasprosessiin on kehitettävä ja sisällytettävä myös resurssitehokkaita ja hallinnollista työtä vähentäviä digitaalisia kartoitusratkaisuja. Osaamisen kehittämisen tarpeisiin on pystyttävä vastaamaan nopeasti työmarkkinoille johtaville, työnantajien tarpeisiin perustuvilla lisä-, täsmä- ja rekrytoivilla koulutuksilla. Tämä edellyttää valtionosuusrahoituksella järjestetyn koulutuksen hyödyntämisen lisäksi myös riittäviä taloudellisia resursseja.

Nuorisotyöttömyyden vähentäminen edellyttää erityisesti varhaista puuttumista ja palveluiden uudistamista nuorten tarpeista käsin. Pitkittyvä työttömyys nuorella lisää syrjäytymisen riskiä ja vaikeuttaa kiinnittymistä työelämään. Jokaiselle nuorelle tulisi tarjota mahdollisimman nopeasti henkilökohtainen kontakti, realistinen suunnitelma sekä tuki työn, koulutuksen tai muun etenemispolun löytämiseksi. Nuorten osalta korostuvat nopea reagointi, henkilökohtainen palvelu,

työelämävalmiuksien vahvistaminen sekä sujuvat siirtymät koulutukseen ja työhön. Ohjaamo-toiminnan edelleen kehittäminen, yhteistyö oppilaitosten kanssa sekä erilaiset työn ja koulutuksen rajapintaan sijoittuvat ratkaisut ovat keskeisiä keinoja nuorisotyöttömyyden alentamiseksi. Lahdessa tätä kehitystyötä on jo tehty yhteistyössä muun muassa Salpauksen, LABin, LUTin, nuorisopalvelujen ja hyvinvointialueen kanssa.

Vieraskielisten työnhakijoiden korkea työttömyys on yksi Lahden merkittävimmistä työllisyyshaasteista, ja sen vaikutus näkyy yhä vahvemmin koko kaupungin työttömyyskehityksessä. Vieraskielisten määrän kasvaessa myös heidän työllistymisensä onnistuminen tai epäonnistuminen vaikuttaa suoraan alueen työllisyysasteeseen, työvoiman saatavuuteen ja elinvoimaan. Työllisyyspalvelujen näkökulmasta kyse ei ole ainoastaan kotoutumispalveluista, vaan strategisesta elinvoimakysymyksestä. Työllisyyspalvelujen palvelusuunnitelmassa on tunnistettu tarve rakentaa tehokkaita maahanmuuttajien kotouttamis- ja työllistymispalveluja sekä vahvistaa vieraskielisten kiinnittymistä työelämään ja Lahden alueeseen. Vieraskielisten työllistymisen parantaminen edellyttää nykyistä tiiviimpää yhteistyötä työllisyyspalvelujen, oppilaitosten, työnantajien, kotoutumispalvelujen ja kolmannen sektorin välillä. Suomen kielen oppiminen tulee kytkeä entistä vahvemmin työelämään, työssä oppimiseen ja rekrytointiprosesseihin, jotta kielitaidon kehittyminen ja työllistyminen voivat tapahtua rinnakkain. Samalla työnantajille tulee tarjota tukea kansainvälisten osaajien rekrytointiin sekä lisätä ymmärrystä vieraskielisten työnhakijoiden osaamisesta ja mahdollisuuksista vastata työvoimapulaan. Työllisyyspalvelujen tehtävänä on toimia aktiivisena yhdistäjänä työnhakijoiden, työnantajien ja koulutusorganisaatioiden välillä sekä rakentaa palvelukokonaisuuksia, jotka tukevat nopeaa siirtymistä työmarkkinoille. Vieraskielisten työllisyyden paraneminen ei ainoastaan vähennä työttömyyttä, vaan vahvistaa alueen työvoiman saatavuutta, tukee yritysten kasvua ja parantaa kaupungin pitkän aikavälin elinvoimaa. Tästä syystä vieraskielisten työllisyys tulee

nähdä yhtenä keskeisimmistä strategisista painopisteistä koko Lahden työllisyyskehityksen parantamisessa.

Tätä tavoitetta voidaan tukea vahvistamalla alue- ja verkostoyhteistyötä, työelämäpainotteisia kielikoulutuksia sekä oppilaitosten, työnantajien ja kotoutumispalvelujen yhteisiä toimintamalleja. LAB/LUT-yhteistyö, kolmikantatapaamiset ja kansainvälisille opiskelijoille suunnatut palvelut tarjoavat konkreettisia väyliä työelämään siirtymiseen ja osaajien sitoutumiseen Lahden alueelle. Lisäksi palveluja tulee kehittää hankerahoitusta ja uusia kokeiluja hyödyntäen, laajentaa Ohjaamon matalan kynnyksen tukea vieraskielisille nuorille sekä tarjota monikielinen yhteiskuntaorientaatio jokaiselle uudelle kotoutuja-asiakkaalle jo kotoutumisen alkuvaiheessa. Vaikuttavuuden varmistamiseksi tarvitaan myös riittävät resurssit työnhakijoiden oikea-aikaiseen kontaktointiin, palvelutarpeen arviointiin ja tarvittaessa oikean etuuden tai palvelun piiriin ohjaamiseen.

Työllisyyspalvelujen tulee edelleen jatkaa palveluiden innovatiivista uudistamista. Digitalisaation, tekoälyn ja automaation avulla voidaan vapauttaa henkilöstön aikaa kaikkein eniten tukea tarvitsevien asiakkaiden kohtaamiseen. Esimerkiksi työnhakijoille voitaisiin rakentaa digitaalinen palvelupolku, joka tunnistaa asiakkaan tilanteen jo työnhaun alkuvaiheessa ja ohjaa hänet automaattisesti tarkoituksenmukaisiin palveluihin. Digitaalista kehitystyötä haastaa mm. työllisyyspalvelujen lakiin perustuva käyttövelvoite KEHA-keskuksen tuottamien järjestelmien osalta. KEHA keskus vastaa valtakunnallisen käyttövelvoitejärjestelmäkokonaisuuden kehittämisestä ja aikatauluksesta. Työhön nopeasti sijoittuville asiakkaille voidaan jo nyt tarjota vahvasti digitaalinen palvelumalli, kun taas paljon tukea tarvitseville varataan enemmän työllistymiseen tähtäävää henkilökohtaista palvelua samalla kun pyritään keventämään palveluprosessin hallinnollisia velvoitteita, jotka eivät konkreettisesti edistä työllistymistä. Samalla tiedolla johtamisen kehittäminen on aloitettu ja tavoitteena

on rakentaa reaaliaikainen tilannekuva työttömyyden rakenteesta, avoimista työpaikoista, palvelujen vaikuttavuudesta sekä työttömyydestä aiheutuvista kustannuksista.

Työllisyyspalveluissa on käynnistetty nopeasti työhön -palvelu, jossa asiakaspalvelua tuotetaan tiiviillä syklillä yhdistämällä henkilökohtainen työnvälitys, työnhaun verkkokurssit ja ryhmämuotoiset palvelut. Toimintamallin tavoitteena on tukea niitä työnhakijoita, joilla on edellytyksiä siirtyä työmarkkinoille nopeasti, ja tarjota heille oikea-aikaista, tavoitteellista ja käytännönläheistä tukea työnhaun eri vaiheisiin. Uutta toimintamallia kehitetään ja palvelumuotoillaan asiakaslähtöisesti, jotta palvelu vastaisi mahdollisimman hyvin erilaisten työnhakijoiden tarpeisiin ja työnantajien rekrytointikysyntään. Samalla selvitetään mahdollisuuksia laajentaa palvelua läpileikkaavammaksi osaksi työllisyyspalvelujen palveluvalikoimaa.

Nuorten palveluissa voitaisiin ottaa käyttöön pysyvä monialainen "Nuorten työllistymisen sprinttimalli", jossa nuori kutsutaan heti työttömyyden alkuvaiheessa yhteiseen tapaamiseen, jossa ovat mukana työllisyyspalvelut, oppilaitokset, nuorisopalvelut ja tarvittaessa hyvinvointialue. Tavoitteena olisi laatia yhdellä kertaa konkreettinen etenemissuunnitelma sekä varmistaa, ettei nuori jää pitkäksi aikaa passiiviseksi työnhakijaksi. Vastaavasti työnantajapalveluissa voitaisiin lisätä toimialakohtaisia rekrytointikumppanuuksia, joissa työllisyyspalvelut osallistuvat aktiivisesti työnantajien osaajatarpeiden ennakointiin, rekrytointien toteuttamiseen ja koulutusratkaisujen suunnitteluun yhdessä oppilaitosten kanssa.

Palvelujen kehittämisessä on samalla huomioitava työttömien työnhakijoiden muuttunut rakenne. Työttömien joukossa on huomattava määrä henkilöitä, joiden keskeisin haaste ei ole avoimien työpaikkojen puute, vaan merkittävästi heikentynyt työ- ja toimintakyky. Osa asiakkaista tarvitsee ennen työllistymistä työkyvyn arviointia, terveydenhuollon palveluita, kuntoutusta tai sosiaalipalveluja. Näiden henkilöiden pitäminen pitkään työttömän työnhakijan statuksella ei palvele

asiakkaan, eikä yhteiskunnan etua. Siksi yksi työllisyyspalvelujen tärkeimmistä tehtävistä on tunnistaa työkykyyn liittyvät haasteet mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja ohjata henkilö oikean etuuden, kuntoutuksen tai palvelun piiriin. Tähän voitaisiin rakentaa esimerkiksi "Työkyky ensin" -malli, jossa työkyvyn arviointi käynnistyy heti, kun työmarkkinoille sijoittumisen esteet liittyvät terveydellisiin tai toimintakykyä rajoittaviin tekijöihin. Työllisyyspalvelujen työpajalla on TOTTA!-hankkeen puitteissa pilotoitu työkyvyn arviointia ja todentamista hyvin tuloksin.

Palvelujen kehittämisen näkökulmasta on tärkeää nostaa esiin jo käynnistetyt vaikuttavuusperusteiset hankinnat ja pilotit, jotka osoittavat uudenlaista ajattelua työllisyyspalvelujen uudistamisessa. Työllisyyspalvelujen tavoitteena ei tulisi olla pelkästään palvelujen tarjoaminen, vaan mitattavan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tuottaminen. Tässä vaikuttavuusperusteiset hankinnat tarjoavat merkittävän mahdollisuuden kohdentaa rajallisia resursseja aiempaa tehokkaammin. Lahdessa on käynnistetty pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisyyn tähtäävä TyöMatka-palveluhankinta, joka on suunnattu 100 päivää työttömyysetuutta saaneille työnhakijoille. Hankinnan tavoitteena on ehkäistä siirtymistä pitkäaikaistyöttömyyteen sekä vähentää kunnalle työttömyysetuuksien rahoitusvastuusta aiheutuvia kustannuksia. Samalla se toimii esimerkkinä siitä, kuinka palveluntuottajien osaamista voidaan hyödyntää osana työllisyyspalveluiden kokonaisuutta.

Toinen uudistus on Mehiläinen Oy:n kanssa toteutettu työkyvyn arvioinnin pilotti. Palveluhankinnan tavoitteena on ollut tunnistaa entistä aikaisemmin ne pitkäaikaistyöttömät, joiden työllistymisen esteet liittyvät terveydellisiin tai toimintakykyä rajoittaviin tekijöihin. Pilotin kokemukset osoittavat, että osa työttömistä työnhakijoista tarvitsee ensisijaisesti työkyvyn arviointia, kuntoutusta tai muuta tukea ennen kuin avoimille työmarkkinoille siirtyminen on realistinen vaihtoehto. Tällaiset toimintamallit voivat lyhentää aikaa, jonka asiakas viettää epäselvässä tilanteessa työttömänä työnhakijana, sekä auttaa kohdentamaan sekä

työllisyyspalvelujen että sosiaali- ja terveystyöpalvelujen resursseja tarkoituksenmukaisemmin.

Nämä esimerkit osoittavat, että tulevaisuuden työllisyyspalvelut eivät rakennu ainoastaan viranomaistoiminnan varaan, vaan niiden tulee hyödyntää vaikuttavuusperusteisia hankintoja, strategisia kumppanuuksia sekä palveluinnovaatioita. TyöMatka-hankinnan kaltaisilla ratkaisuilla voidaan ehkäistä pitkäaikaistyöttömyyttä ja Mehiläisen työkykypilotin kaltaisilla toimintamalleilla puolestaan tunnistaa oikea palvelu ja etuus oikealle asiakkaalle aiempaa nopeammin. Näiden kokemusten pohjalta olisi perusteltua laajentaa vaikuttavuusperusteisten hankintojen käyttöä myös nuorisotyöttömyyden vähentämiseen, työnantajayhteistyöhön sekä työkyvyn tukemiseen liittyvissä palveluissa.

Palveluiden uudistaminen edellyttää myös riittäviä taloudellisia resursseja ja tekeviä käsipareja. Vaikuttavien palvelujen hankkiminen, työnvälityksen kehittäminen, digitaalisten ratkaisujen rakentaminen sekä uudenlaisten toimintamallien käyttöönotto vaativat määrärahoja. Samanaikaisesti kuntien vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta on kasvanut merkittävästi, mikä sitoo suuren osan käytettävissä olevista määrärahoista. Työttömyysetuuksien rahoitusvastuun kasvu vähentää mahdollisuuksia investoida aktiivisiin työllisyyttä edistäviin palveluihin juuri silloin, kun niiden tarve on suurimmillaan. Työllisyyspalvelujen palvelusuunnitelmassa onkin tunnistettu tarve seurata erikseen toimintakustannuksia ja työttömyysetuuksien maksuosuuksia, jotta resurssit voidaan kohdentaa mahdollisimman tehokkaasti. Tilannetta haastaa myös se, että työllisyyspalvelujen resursseja on jouduttu sopeuttamaan kaupungin yleisten talouspaineiden vuoksi. Henkilöstö- ja toimintaresurssien vähentyminen vaikeuttaa sekä uusien palvelujen kehittämistä että asiakkaiden yksilöllistä tukemista. Tämä luo ristiriitaisen tilanteen: samaan aikaan kun kuntien vastuu työttömyyden kustannuksista kasvaa, käytettävissä olevat resurssit työttömyyden ehkäisemiseksi

voivat heikentyä. Siksi resurssit tulee kohdentaa mahdollisimman vaikuttavasti erityisesti nuorisotyöttömyyden ehkäisyyn, pitkäaikaistyöttömyyden katkaisemiseen ja työkykyhaasteiden varhaiseen tunnistamiseen. Samalla on hyödynnettävä aktiivisesti valtionavustuksia, hankerahoitusta, tulospäätteisiä hankintoja ja kumppanuuksia palvelujen kehittämisen tueksi.

Työllisyyspalvelujen toimintatapojen kehittäminen on välttämätöntä, mutta se ei yksin ratkaise Lahden vaikeaa työttömyyttä tai nuorisotyöttömyyttä. Onnistuminen edellyttää samanaikaisesti vahvaa elinvoimapolitiikkaa, yritysten kasvua, uusia työpaikkoja, innovatiivisia ja vaikuttavia palveluja, riittäviä resursseja sekä tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Työllisyyspalvelujen tehtävänä on varmistaa, että jokainen asiakas etenee mahdollisimman nopeasti joko avoimille työmarkkinoille, koulutukseen tai tarvitsemiensa sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluiden piiriin. Vain yhdistämällä elinvoiman vahvistaminen, tehokas työnvälitys, palveluinnovaatiot ja monialainen tuki voidaan saavuttaa pysyviä tuloksia nuorisotyöttömyyden, pitkäaikaistyöttömyyden ja rakennetyöttömyyden vähentämisessä sekä vahvistaa koko kaupungin hyvinvointia ja kilpailukykyä pitkällä aikavälillä.

Selvityspyynnön 4. kohta:

Selvitetään, miten johtamisjärjestelmä ja poikkihallinnollinen tiedonkulku toimivat kaupungin uudessa organisaatorakenteessa palvelualueiden välillä mm. koulutusta ja tilahallintoa koskevissa asioissa.

Lahden kaupungin toimintaorganisaation johtamisjärjestelmä antaa kokonaiskuvan organisaation johtamisesta. Johtamisjärjestelmä-asiakirja kokoaa yhteen kaupungin strategista ja operatiivista virkamiesjohtamista kuvaavan toimintamallin sekä sitä toteuttavat rakenteet ja toimintatavat.

1. Johtamisjärjestelmän toimivuus uudessa organisaatorakenteessa

Uudessa organisaatorakenteessa johtaminen perustuu selkeään työnjakoon poliittisen ohjauksen, konsernihallinnon sekä palvelualueiden operatiivisen johtamisen välillä. Kaupungin johtoryhmä toimii keskeisenä poikkihallinnollisena johtamisen foorumina, jossa ovat edustettuina kaikki palvelualueet sekä keskeiset konsernipalvelut.

Palvelualueiden omat johtoryhmät vastaavat operatiivisesta johtamisesta, mutta niiden kytkentä konsernitason linjaukseen varmistuu yhteisen johtamisjärjestelmän ja säännöllisen johtoryhmätyöskentelyn kautta.

2. Luottamuselinorganisaation muutokset ja strateginen ohjaus

Muutokset luottamuselinorganisaatiossa tukevat valtuustosopimuksen toteuttamista ja tehokasta päätöksentekoa. Uudistus mahdollistaa tehokkaamman päätöksenteon käsittelyn luottamuselinorganisaatiossa, koska hyväksytty valtuustosopimus osoittaa viitekehyksen päätöksenteon valmisteluun ja perusteluihin.

Kaupunginhallituksen puheenjohtajien asemoituminen hallituksen sekä lautakuntien työskentelyyn mahdollistaa kaupungissa strategisen johtamisen vahvistumisen. Kerran viikossa kokoontuvassa puheenjohtajistossa käsitellään ajankohtaisia asioita ja asioita, joita on valmistelussa päätöksentekoon. Kaupunginhallituksen päiväkouluissa käsitellään kaupunginhallituksen päätettäväksi tulevia asioita ja näin osaltaan edistetään tiedonkulkua ja poliittista neuvottelukulttuuria. Kaupunginvaltuuston valtuustoryhmien puheenjohtajien omat säännölliset kokoukset edistävät myös tiedonkulkua ja poliittista neuvottelukulttuuria. Kaupunginhallitus on nimennyt keskuudestaan konsernivastuullisen kaupunginhallituksen jäsenen. Konsernivastuullisen kaupunginhallituksen jäsenen on tarkoitus valvoa, että kaupunginhallituksen vastuulla oleva Tilakeskuksen ja omistajaohjausyksikön ohjaus onnistuu tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

3. Poikkihallinnollinen tiedonkulku

Poikkihallinnollinen tiedonkulku perustuu useisiin toisiaan täydentäviin rakenteisiin ja toimintatapoihin:

Johtoryhmä- ja kokousrakenteet:

- Kaupungin johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti kerran viikossa käsitelleen ajankohtaisia valmisteluasioita ja päätöksentekoon tulevia asioita varmistaen samalla palvelualueiden välisen tiedonvaihdon
- Palvelualueiden ja vastualueiden johtoryhmät kokoontuvat säännöllisesti, mikä tukee tiedon jalkautumista palveluyksiköihin
- Tieto kulkee organisaatorakenteessa ylhäältä alas ja toisinpäin

Verkostomaiset ohjaus- ja työryhmät:

- Poikkihallinnolliset työryhmät kokoavat asiantuntijoita eri palvelualueilta (esim. tilakysymyksissä tilakeskuksen ja palvelualueen välinen ryhmä)
- Ryhmät vastaavat ohjelmien ja kehittämiskokonaisuuksien valmistelusta, toteutuksesta ja seurannasta
- Työskentely on verkostomaista ja raportointi kytkeytyy johtoryhmiin

Yhteiset työskentelytavat ja läpinäkyvyys

- Hyödynnetään yhteisiä digitaalisia työtiloja, sähköisiä kokouksia ja yhteiskirjoittamista
- Palvelualueiden johtoryhmien muistiot ja keskeinen aineisto ovat saatavilla intrassa

Ennakoiva valmistelu

- Konsernihallinnon asiantuntijat valmistelevat asioita vuosikellon mukaisesti palvelualueiden käsittelyyn

4. Yhtenäiset toimintatavat ja tiedolla johtaminen

Koko organisaatiossa pyritään yhtenäisiin toimintatapoihin esimerkiksi talous-, henkilöstö-, hallinto-, ja hankintaprosesseissa. Konsernihallinto toimii näiden käytäntöjen koordinoijana, mikä tukee organisaation yhtenäistä toimintaa.

Tiedolla johtaminen on keskeinen osa johtamisjärjestelmää: päätöksenteon tueksi tuotetaan ja jaetaan aktiivisesti oikea-aikaista tietoa, ja eri ratkaisuvaihtoehtojen vaikutuksia arvioidaan palvelualueilla tietoon pohjautuen.

5. Johtamisjärjestelmän ja poikkihallinnollisen yhteistyön arviointi

Johtamisjärjestelmän ja poikkihallinnollisen tiedonkulun toimivuutta arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti osana kaupungin johtamista ja toiminnan kehittämistä.

Arviointia tehdään muun muassa kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston itsearviointien kautta. Kaupunginhallitus teki huhtikuussa 2026 itsearvioinnin ja tunnisti muutostarpeita kaupunginhallituksen työskentelyyn. Kaupunginvaltuuston itsearviointi toteutetaan vuoden 2026 loppuun mennessä. Lisäksi vuoden 2026 aikana sisäinen tarkastus kohdistuu tukipalveluiden toimintaan, mikä tuottaa tietoa myös palvelualueiden välisen yhteistyön, tiedonkulun ja toimintaprosessien toimivuudesta. Arviointien tuloksia hyödynnetään johtamisjärjestelmän sekä palvelualueiden välisen yhteistyön kehittämisessä.

6. Johtopäätökset

Johtamisjärjestelmä luo rakenteellisesti vahvat edellytykset poikkihallinnolliselle yhteistyölle ja tiedonkululle. Sen keskeisiä vahvuuksia ovat:

- selkeä johtamisrakenne ja roolit
- toimivat johtoryhmä- ja kokouskäytännöt

Kaupunginhallitus Esityslista

nro 19

- verkostomainen työskentelytapa
- yhteiset prosessit ja toimintamallit
- avoin ja aktiivinen tiedon jakaminen
- säännöllinen toiminnan arviointi

Luottamuselinorganisaation uudistukset sekä viranhaltijaorganisaation selkeytyminen tukevat kokonaisuutena strategisen johtamisen vahvistumista ja päätöksenteon sujuvuutta kaupungin uudessa organisaatorakenteessa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote tarkastuslautakunta

Liitteet

Numero Otsikko

16 lahti_arviointikertomus_2025

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 24.08.2026

233

Tiedoksi merkittävät asiat

Päätös

Esittelijä

kaupunkikehitysjohdaja Alho Olli

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

Tiedoksi tuodaan seuraavat asiat:

Pöytäkirjat:

- Rakennus- ja ympäristölupalautakunta 11.8.2026
- Tarkastuslautakunta 11.8.2026

Toimielinten pöytäkirjat ovat luettavissa kaupungin verkkosivuilla [Dynasty-verkkopalvelussa](#)

- Päijät-Hämeen maakuntahallituksen pöytäkirja 10.8.2026
- Lahden kaupungin lausunto Valtioneuvostolle EU:n monivuotisen rahoituskehysten 2028–2034 kumppanuussuunnitelman hallintorakenteen valmistelusta
- Kaupunginhallituksen alaisten viranhaltijoiden viranhaltijapäätökset ajalta 13.-20.8.2026

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 19

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-